

29.9.2017

Linnea2-ohjausryhmän kokous

Aika 29.9.2017, klo 10 – 12

Paikka Kansalliskirjaston tilat Fabianiassa, Yliopistonkatu 1, Helsinki,
Fabianian kokoushuone (C222), 2. krs.

Osallistumismahdollisuus oli myös etäyhteydellä.

Jäsenet: Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto – *läsnä etäyhteydellä*
[Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto] – sijaisena Minna-Liisa Kivinen - *läsnä*
Anne Lehto, Tritonia – *läsnä etäyhteydellä*
Minna Niemi-Grundström, Tampereen yliopiston kirjasto - *läsnä etäyhteydellä*
Sari Palén, Tilastokirjasto - *läsnä*
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston kirjasto (pj) - *läsnä*
Kuno Öhrman, Svenska handelshögskolan (IT-johtajien edustaja) – *läsnä etäyhteydellä 10:06 alkaen*

Esittelijät: Ari Ahlqvist, Kansalliskirjasto

Sihteeri: Ari Ahlqvist, Kansalliskirjasto

Asiantuntijoina / muina esittelijöinä:

Minna-Liisa Kivinen, Kansalliskirjasto

Tommi Jauhiainen, Kansalliskirjasto

Asialista

1. Kokouksen avaus

Linnea2-konsortion ohjausryhmän puheenjohtaja Matti Raatikainen avasi kokouksen kello 10:03.

2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokous todettiin sääntöjen mukaan koolle kutsuksi ja osanottajamäärältään päätösvaltaiseksi.

3. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Kutsun yhteydessä toimitettu asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=77365391>

Kuno Öhrman liittyi tässä kohdassa kokoukseen.

4. Edellisen kokouksen muistio

Edellinen ohjausryhmän kokous pidettiin 14.3.2017:

<https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=77365391>

Muistioon ei ollut ohjausryhmällä huomauttamista.

29.9.2017

5. Linnea2- konsortion ylimääräinen yleiskokous 17.10.2017 Helsingissä

Yleiskokouksen pitopaikaksi on varattu aikavälille 10:15 – 13:15 kokoustila Kaneli (V520) Kansalliskirjaston Sörnäisten toimipisteen tiloista Leipätehtaalta, Kaikukatu 4, Helsinki. Kokoukseen voi osallistua myös AC-yhteyksin.

Esitys: Yleiskokous on kutsunut itsensä koolle ylimääräiseen kokoukseen konsortion sääntömääräisessä vuosikokouksessa 4.4.2017 käsittelemään konsortion purkaantumiseen liittyviä kysymyksiä. Keskustellaan yleiskokouksen agendasta. Konsortion purkaantumiseen liittyvää tarvetta muuttaa konsortiosopimusta käsitellään kohdassa 6. Lisäksi yleiskokouksen asialistalle otettaneen myös kohtien 7 – 9 asiat.

Keskustelu: Keskustelun aikana ei esitetty muita asioita yleiskokouksen asialistalle.

Päätös: Yleiskokouksen asialistalle otetaan asiat esityksen mukaan.

6. Linnea2-konsortiosopimuksen muutostarve konsortion purkautumisskenaarioiden pohjalta

Linnea2-konsortion ohjausryhmän asettama työryhmä esitteli konsortion vuosikokoukselle 4.4.2017 kaksi alustavaa mallia kustannustenjaon kohtuullisesta ratkaisemisesta konsortion purkautumistilanteessa:

1 Uuden järjestelmän käyttömaksut alkamaan vasta Voyager-maksujen loputtua: ei päällekkäisiä maksuja. On sovittava uuden toimittajan kanssa ja otettava mukaan tarjouspyyntöihin.

2 Sovitaan Linnea2-jäsenten kesken, että Voyager- ja CSC-maksut sekä uuden järjestelmän kustannukset maksetaan yhteisesti ennalta sovittuun ajankohtaan saakka ja osuudet jaetaan kustannustenjakomallin mukaan.

Vuosikokouksessa päätettiin, että ohjausryhmä jatkaa konsortion hallittuun purkautumiseen tähtäävien sopimusmallien kehittelyä ja että asiaa käsitellään seuraavassa yleiskokouksessa. Edellä olevat malleista ensimmäinen perustuu siihen, että konsortion jäsenet siirtyvät samaan uuteen järjestelmään. Toisessa siirtyminen voi tapahtua eri järjestelmiinkin, mutta suhteellisen lyhyen ajan sisällä. Sopimusmuutoksella voidaan varautua myös tilanteeseen, jossa konsortion purkautuminen tapahtuu pidemmän ajan sisällä. Tällä hetkellä jäsen voi irrottautua konsortioista ja vapautua kaikista velvoitteistaan ilmoittamalla siitä Kansalliskirjastolle puoli vuotta aiemmin.

Keskustelu: Toistaiseksi ei ole virallisia ilmoituksia siitä, että jokin hankinnassa mukana oleva kirjasto ei lähtisi kilpailutukseen, mutta se on kuitenkin varsin todennäköistä. Yhteishankinnassa saadaan yhteinen hinta, jonka perusteella päätös tehdään. Ongelmana se, että hinta voi osoittautua liian korkeaksi yksittäiselle kirjastolle kilpailutuksen alettua. Jotkin kirjastot voivat toki muodostaa yhteenliittyviä, ja jakaa keskenään kustannuksia. Ihan pienten kirjastojen ei välttämättä edes tarvitse olla mukana kilpailutuksessa, koska niille tuleva järjestelmän hinta jäänee alle hankintalain rajan.

Keskustelussa todettiin heti aluksi, että edellä esitetyistä purkautumisvaihtoehdoista 1 on käytännössä mahdollinen. Se edellyttäisi, että kaikki Linnea2-kirjastot olisivat mukana kilpailutuksessa. Käytännössä ensimmäinen vaihtoehto voinee toteutua silloinkin vain sillä edellytyksellä, että järjestelmätoimittaja ei vaihdu nykyisestä. Ykkösvaihtoehto jätetään ohjausryhmän jatkokehityksestä toiveajatteluna pois.

29.9.2017

Todettiin, että paras vaihtoehto olisi numero 2 eräin tarkennuksin. Nykyistä konsortiosopimusta pitäisi muuttaa siten, että kaikki nykyiset konsortion jäsenet sitoutuvat jäsenyyteen määrättyyn päivään saakka, jonka jälkeen konsortio purkautuu. Purkautumispäivän pitäisi olla niin kaukana tulevaisuudessa, että kaikki nykyiset konsortion jäsenet ehtivät valmistautua järjestelmätilanteensa muuttumiseen ajoissa. Se pitäisi siis sitoa myös nyt hankkeilla olevaan kilpailutukseen. Ohjausryhmän puheenjohtaja lupasi selvittää juristilta, voidaanko tehdä uusi sopimus tästä asiasta, vai pitääkö konsortiosopimusta muuttaa.

Yleiskokoukselle pitäisi myös kuvata eri järjestelmäasian ratkaisuvaihtoehtojen merkityksiä kunkin kokoiselle kirjastolle. On selvitettävä, voidaanko Voyager-sopimus irtisanoa, ja jatkaa silti sen käyttöä ilman tukea. CSC-kustannuksia Voyager-kirjastojen vähentyminen ei juurikaan laske. Keskustelut CSC:n kanssa laitteiston ylläpitosopimuksesta pitää myös aloittaa. On myös syytä selvittää vaihtoehdot. Niitä ovat ainakin Ex Libriksen hosting-palvelu Voyagerille tai jonkin yliopiston tietotekniikkaosasto.

Voyager-sopimuksen purkaminen kirjastokohtaisiksi on vaikeaa, koska Ex Libriksellä ei näytä olevan intressiä pitää Suomessa pienehkä joukkoa Voyager-kirjastoja. Mietittiin, mihin voitaisiin vedota erillisten sopimusten saamiseksi. EL:llä on varmasti jokin minimihinta, joka pitää Suomesta saada.

Päätös: Ennen yleiskokousta saadaan tarkennuksia joihinkin kysymyksiin, ainakin sopimustekniikkaan. Esitetään yleiskokoukselle ratkaisumallia, jossa sovitaan jäseniä sitovasti määrätystä päivästä, jolloin konsortio purkautuu. Purkautumispäivä pitää sitoa uuden järjestelmän hankintaprosessin etenemiseen. Samalla esitetään laitteiston lunastamista konsortioiden ja kansalliskirjaston omaksi, ja huoltosopimuksen hankkimista sille leasing-kauden jälkeiselle ajalle heinäkuusta 2018 eteenpäin. Kansalliskirjasto selvittää yllä mainittuja sopimusasioita Ex Libriksen ja CSC:n kanssa.

7. Linnea1-palvelimen häiriötilanne heinä-elokuun vaihteessa ja asian jälkiselvittely

Linnea1-palvelimella oli elokuun alussa häiriötilanne, joka aiheutti järjestelmän käyttökatkosten lisäksi tapahtumien katoamisen muutamalta päivältä. Tapahtunutta on käsitelty Kansalliskirjaston ja CSC:n laatu-palaverissa 14.9.2017

Esitys: Ari Ahlqvist esitteli tapahtumien kulun ja toimet, joista CSC:n kanssa on alustavasti sovittu, jotta jatkossa datan menetyksiltä voitaisiin välttyä myös tässä kyseessä olleessa erikoisessa ja harvinaisessa tapahtumien ketjussa.

Päätös: Ohjausryhmä toteaa kantanaan, että häiriötilanteen syy ei ole järjestelmän tai sen palvelinalustan vanhenemisesta tai vioista. Kyseessä on inhimillinen virhe, josta seurasi vaikeasti ajoissa havaittava tapahtumien ketju, joka johti lopulta datan menettämiseen muutamalta päivältä. Vahinkojen torjumiseksi tällaisessakin tapauksessa esitetään hyväksyttäväksi n. 5000 euron vuosittainen lisäkulu (koko kirjastojärjestelmälaitteiston osalta, jaetaan konsortioille ja kansalliskirjastolle), jotta Voyagerin alla olevien ORACLE-tietokantojen redo-log -tiedostot voidaan siirtää suoraan erilliseen levyjärjestelmään turvaan pääjärjestelmän mahdollisilta tiedostojärjestelmän rikkoontumisilta. Järjestelyllä pystytään palauttamaan viimeisimmän varmuuskopion lisäksi vielä vähintään kuukauden verran tietokannan tapahtumia.

29.9.2017

8. EU:n tietosuojauudistuksen vaikutukset Linnea2-kirjastojen Voyager-järjestelmän käyttöön

Tietosuoja-asetus päivittää ja uudistaa periaatteita, joilla taataan oikeus henkilötietojen suojaan. Asetuksella vahvistetaan ihmisten oikeuksia ja EU:n sisämarkkinoita sekä sujuvoitetaan henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja.

Esitys: Pyydetään Aalto-yliopiston ja Taideyliopiston tekijänoikeusasiamies Maria Rehbinderiä pitämään esitys aiheesta yleiskokouksessa.

Päätös: Päätettiin, että Maria Rehbinderille varataan yleiskokoukseen noin 15 minuutin aika esitykselle, ja samanmittainen aika kysymyksille esityksen jälkeen. Anne Lehto on lupautunut toimittamaan etukäteen kysymyksiä Suomen ylioppilaskirjastojen neuvoston piiristä.

9. Minna-Liisa Kivinen esitteli tilanteen.

Esitys: Tiedoksi

Päätös: Tiedoksi

10. Tiedotusasiat

Kokouksessa ei ollut tiedotusasioita

11. Muut mahdolliset asiat

Myöskään muita asioita ei ilmennyt

12. Seuraavat kokoukset

Päätettiin, että puheenjohtaja kutsuu ohjausryhmän koolle konsortion yleiskokouksen jälkeen tilanteen mukaan.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11:56.

LIITTEET:

Asialista

Ehdotus yleiskokouksen asialistaksi

Muistio purkautumisvaihtoehdoista